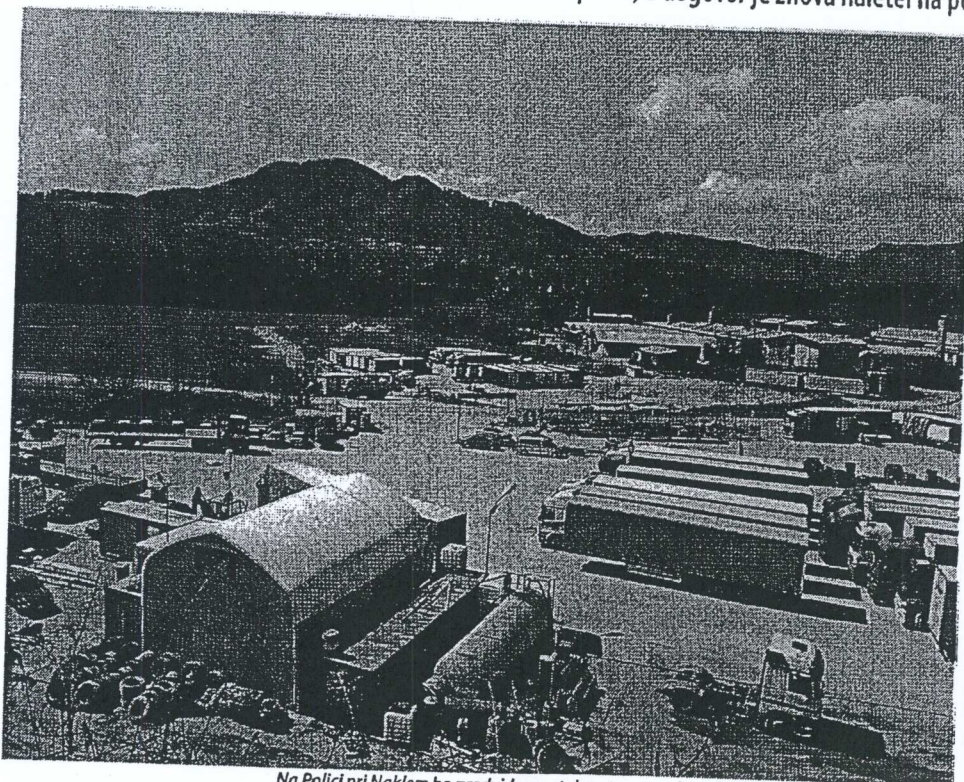

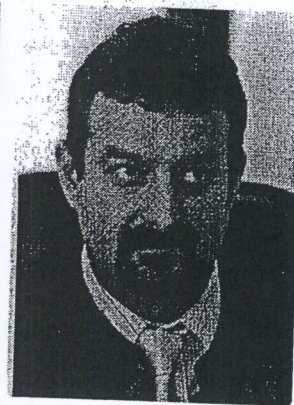
Začetek konca za gorenjske smeti?

Peter Avsenik, foto: Gregor Pohleven, Tina Dokl/Gorenjski glas

Županom gorenjskih občin, združenih v konzorcij centra za ravnanje z odpadki, se je konec minulega meseca vendarle uspelo dogovoriti za rešitev dolgoletnih težav z odpadki, a dogovor je znova naletel na pomisleke krajanov.

Na Polici pri Naklem bo predvidoma stal center za mehansko biološko obdelavo odpadkov.

Kranjski župan Damijan Perne

kranjski župan Damijan Perne. Dodal je, da komunikacija z okoliškim prebivalstvom poteka, saj se želijo izogniti stvarim, ki so se dogajale v Tenetišah. Pozitivno stališče do predloga je izrazil tudi nakelski župan Janez Ivan Štular, vendar pri tem opozarja na povečan promet, ki bi utegnil obremeniti kraj. »Dogovorili smo se, da bomo vztrajali, da ves promet poteka po avtocesti,« je dejal prvi mož Naklega. Tudi nekateri drugi župani so zadovoljni poudarjali, da je odločitev, sprejeta 25. marca, velik korak naprej pri reševanju sedaj že debelo desetletje stare problematike.

Potem ko je ministrstvo za okolje in prostor zaradi nasprotovanja krajanov Tenetiš in Mlake zavrnilo umestitev regijskega centra za ravnanje z odpadki na območje obstoječe deponije v Tenetišah, je kranjska mestna občina v mediaciji predlagala območje Exoterma.

Velik korak Na omenjeni lokaciji predvidoma ne bo odlagališča, pač pa le objekti za mehansko biološko obdelavo že sortiranih odpadkov. Potem ko bo predvidoma 15. julija prihodnje leto dokončno zaprto odlagališče v Tenetišah, bodo obdelane odpadke vozili na obstoječa odlagališča - na Malo Mežaklo

v jeseniški in na Kovor v tržiški občini. Težko pričakovano rešitev, ki pa dolgoročno težav z gorenjskimi smetmi še ne rešuje, je sad več kot dvomesečne mediacije, v kateri so sodelovali mestna občina Kranj, predstavniki civilne iniciative z območja KS Tenetiše in Kokrica (Mlaka), predstavniki ministrstva za okolje in prostor in predstavniki

Zveze ekoloških gibanj Slovenije. Operativni program za ravnanje z odpadki do leta 2013 je 27. marca potrdila tudi vlada.

»Vemo pa, da nas čaka še veliko korakov. Med drugim opredelitev, kako naprej in kakšen naj bo naš trud, da bomo lahko dogovore materializirali,« je na seji CERO, na kateri je bil program sprejet, med drugim dejal

Do 14. julija prihodnje leto bo Slovenija morala urediti sodobno ravnanje z odpadki ali pa bo Evropski uniji začela plačevati kazni.

(Ne)obveščeni? In da ne bilo preveč dolgočasno, če ne bi ob namenih županov prišlo do nasprotovanja, se je tudi tokrat rodila civilna iniciativa (CI) krajanov Naklega in bližnjega Struževnega. »Naklanska dolina je zaradi številnih objektov, ki onesnažujejo naše življenjsko okolje, že sedaj močno obremenjena,« poudarja članica iniciative Mara Črnilec. Kot pravi, so v Naklem danes industrijska cona, dve gramozni jami, asfaltna baza in daljnovid visoke napetosti. »Mogoče sam

objekt predelave res ne bi vplival na okolje, vendar ne verjamem, saj se postavlja vprašanje, kam z odpadki, ki ostanejo po predelavi, ko odlagališči Kovor in Mala Mežakla ne bosta mogli več delovati. Takrat bo vse ostalo v tej naši posebni suhi dolini nekdanje Tržiške Bistrice in Save,« je dejala Črnilčeva. Civilna iniciativa je že do konca prejšnjega meseca zbrala 300 podpisov krajanov Struževega in 600 podpisov krajanov Naklega. Po besedah enega od članov CI Draga Šarabona so ogorčeni, da za zadevo, ki bo v precejšnji meri vplivala na njihovo življenje, izvejo zadnji. Dodaja, da se bodo – če bo treba – po zgledu krajanov Mlake in Tenetiš umestitvi objekta uprli tudi fizično. Kranjska občina pa naj krajanom dokaže, da objekt ne bo škodljiv za okolje in krajanom ne bo poslabšal življenja.

Župan Perne ob zagotovitvi, da škodljivih posledic za okolje ne bo, poudarja, da občina intenzivno komunicira s krajanom. Zanimive odgovore pa smo na vprašanje, ali so bili krajanom

o predvideni graditvi obveščeni, dobili na kranjski občini. »Nekoliko skrivnostna civilna iniciativa iz Struževega in Naklega, ki ne pove, kdo so njeni kontaktni člani, trdi, da občani niso bili obveščeni, vendar to ni res. Mestna občina Kranj je morbitno rešitev za vzpostavitev obrata za obdelavo odpadkov na lokaciji Polica-Exoterm predstavila prek sveta KS Struževo in sestankov s krajanom, poslano pa je bilo tudi posebno pismo župana Damijana Perneta o tej tematiki,« so nam zagotovili.

Očitno je torej, da nekateri že ob besedi »odpadki« pomislijo na onesnaženo okolje in zmanjšano kakovost življenja. Zato velja na tem mestu nekaj več besed nameniti prav objektu.

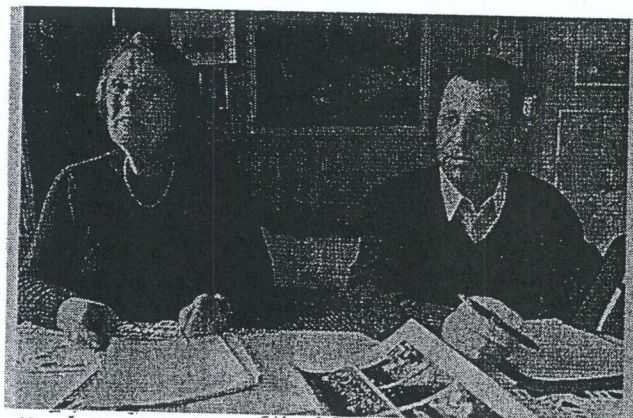
Ni sežigalnica Industrijski objekt za obdelavo odpadkov, ki je predviden v industrijski coni Polica-Exoterm, bo imel sodobno tehnologijo, ki zagotavlja povsem zaprt sistem brez emisij škodljivih snovi v okolje. Predvideva najprej ločevanje odpadkov po frakcijah,

nato odstranjevanje vode – izsuševanje ostanka odpadkov. Ostanek se bo nato sortiral na del, ki ga lahko uporabimo kot energent, in na del, ki ga je treba odpeljati na odlagališče. S takšnim sistemom se del odpadkov, ki jih bodo odpeljali na odlagališče, zmanjša na minimum, največji del se znova uporabi kot surovina, del pa v obliki energije. Ne gre torej za sežigalnico, pač pa za sodoben objekt brez večjih okoljskih posledic. Kot v pismu krajanom še dodaja župan Naklega Janez Ivan Štular, na tem območju ne bo nastalo odlagališče odpadkov, novi objekt pa ne bo »oddajal smradu« in povzročal hrupa.

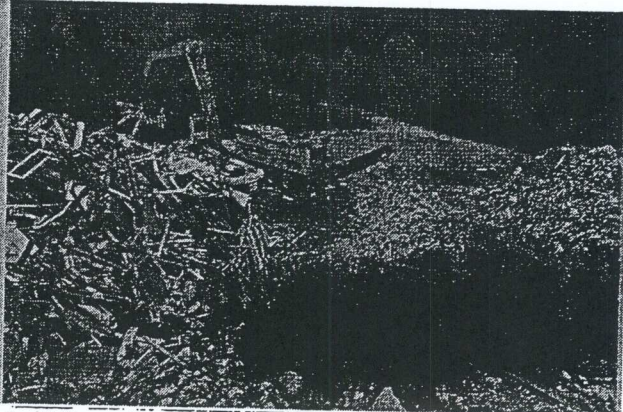
Sicer pa je pred kakršno koli graditvijo v skladu z zakonom, ki ureja varstvo okolja, treba pripraviti celovito presojo vplivov na okolje, v kateri se ugotovijo posredni in neposredni vplivi posega tako na človeka, kot tudi na naravne in kulturne vrednote okolice. »Če bo MO Kranj vlogo vložila, mora MOP v postopku presoje vplivov na okolje javnosti zagotoviti vpogled v vlogo

za pridobitev okoljevarstvenega soglasja, poročilo o vplivih na okolje, pisno mnenje o opravljeni reviziji in osnutek odločitve o okoljevarstvenem soglasju ter omogočiti izražanje mnenj in dajanje pripomb,« so nam dejali na ministrstvu za okolje in prostor. Javnost bo po njihovih zagotovilih o vseh z graditvijo centra povezanih informacijah pravočasno obveščena, in sicer z objavo na svetovnem spletu in v enem od dnevnih časopisov, ki pokrivajo celotno območje države. Od tedaj pa bodo krajanom imeli še mesec dni časa za podajanje mnenj in pripomb.

Bruseljski rok Tako po mnenju predstavnikov MOP kot tudi po mnenju Zveze ekoloških gibanj Slovenije je lokacija Polica-Exoterm za omenjeni objekt najprimernejša. Očitno pa ga bo treba javnosti natančneje predstaviti. Če le ne bo zmanjkalo časa. Do 14. julija prihodnje leto bo Slovenija morala urediti sodobno ravnanje z odpadki ali pa bo Evropski uniji začela plačevati kazni. ■

Mara Črnillec in Draga Šarabon, civilna iniciativa

Sredi julija 2009 bo odlagališče v Tenetišah predvidoma zaprlo vrata.

Ministrstvo za okolje in prostor je na svojih spletnih straneh objavilo opis regijskega koncepta ravnanja z odpadki, ki je v pristojnosti lokalnih skupnosti, regij in države in o čemer si lahko več preberete v nadaljevanju.

V Republiki Sloveniji je potrebno problematiko komunalnih odpadkov reševati v okviru zmogljivih regijskih centrov za ravnanje z odpadki. Ob upoštevanju prostorskih, naravnih, poselitvenih in drugih danosti slovenskega prostora, tehnično-tehnoloških možnosti, ekonomičnosti in logistike, družbene sprejemljivosti in usmeritve v načrtno ravnanje z odpadki, je upravičen in izvedljiv le regijski ali medobčinski pristop.

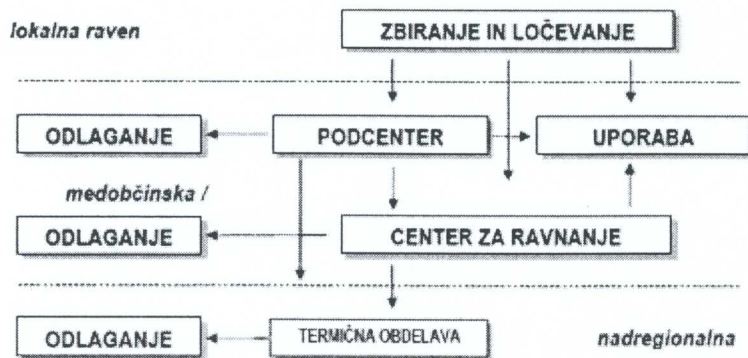
Ravnanje s komunalnimi odpadki je v pristojnosti lokalnih skupnosti. Zakon za varstvo okolja določa dve obvezni občinski gospodarski javni službi na tem področju, tj. službo za zbiranje in prevoz odpadkov ter službo odlaganja obdelanih preostankov komunalnih odpadkov. Pretežni del načrtovanja zbiranja komunalnih odpadkov, priprave ločeno zbranih različnih zvrsti odpadkov, določene stopnje obdelave mešanih komunalnih odpadkov pred odlaganjem ter zagotavljanje odlagalnih površin se odvija na medobčinskem nivoju. Gre za zbirna območja, ki so pred petnajstimi leti pripadala posameznim večjim občinam, v bližnji prihodnosti pokrajinam.

Usmeritve za področje ravnanja s komunalnimi odpadki torej narekujejo aktivnosti na treh ravneh:

- **Lokalna (občinska) raven:**
 - zbiranje komunalnih odpadkov,
 - zagotavljanje čim boljšega ločevanja odpadkov na izvoru,
 - naknadno sortiranje, preprostejši postopki obdelave in predelave odpadkov (na primer stiskanje, kompostiranje v kopah na prostem in podobno) ter
 - oddajanje posameznih frakcij v nadaljnjo predelavo v skladu s predpisi.

- **Regijska (medobčinska) raven: centri 1. reda (le izjemoma 2. reda):**
 - naknadno sortiranje,
 - obdelava odpadkov (kompostarne, mehansko-biološka obdelava,...),
 - oddajanje določenih zvrsti odpadkov v nadaljnjo predelavo, v skladu s predpisi,
 - recikliranje in ponovna uporaba ločeno zbranih frakcij odpadkov,
 - odlaganje preostankov odpadkov ter priprava odpadkov za ermično obdelavo,
 - termična obdelava preostankov odpadkov s proizvodnjo energije na nivoju regije in odlaganje preostankov po termični obdelavi.

- **Nadregijska raven (omrežje regijskih centrov):**
 - termična obdelava preostankov odpadkov na nadregijskem nivoju (pokrivanje potreb več regij) z izrabo energije in odlaganje preostankov po termični obdelavi.

Shema splošnega koncepta ravnanja z odpadki

Tako kot vsaka gospodarska dejavnost, se tudi ravnanje z odpadki podreja osnovnim ekonomskim zakonitostim. Ravnanje s komunalnimi odpadki je lahko racionalno in učinkovito le pri razmeroma velikih količinah odpadkov, prednostno z vključenostjo nad 200.000 prebivalcev. Z velikostjo kapacitete naprav se manjšajo stroški na enoto odpadka, povečujejo pa se stroški transporta do teh naprav. Praviloma so stroški transporta v primerjavi s predelavo in odstranjevanjem odpadkov nizki, zato morajo biti kapacitete teh naprav razmeroma velike.

1. **Republika Slovenija Ministrstvo za okolje in prostor, Dunajska c. 48, 1000 Ljubljana, Slovenija, ki ga zastopa Janez Podobnik minister**
2. **Mestna občina Kranj, Slovenski trg 1, 4000 Kranj, ki jo zastopa Damijan Perne župan**
3. **Občina Jesenice, Cesta železarjev 6, 4270 Jesenice, ki jo zastopa Tomaž Tom Mencinger župan**
4. **Občina Tržič, Trg svobode 18, 4290 Tržič, ki jo zastopa Borut Sajovic župan**

sklenejo

DOGOVOR O SKUPNEM REŠEVANJU ODPRTIH VPRAŠANJ RAVNANJA Z ODPADKI NA PODROČJU GORENJSKE

1.

Stranke dogovora uvodoma ugotavljajo:

- da v času sklenitve dogovora obstojijo odprta vprašanja v zvezi z ravnanjem z odpadki na področju Gorenjske;
- da stranke vsaka v okviru svojih odgovornosti ter pooblastil ta dogovor sklepajo z namenom določitve načina in vsebine skupnega nastopa pri reševanju teh vprašanj;
- da so stranke pred sklenitvijo tega dogovora identificirale in proučile vse možnosti rešitve odprtih vprašanj na področju ter sporazumno ugotavljajo, da rešitve določene s tem dogovorom predstavljajo najboljšo strokovno in sprejemljivo celovito rešitev vprašanja ravnanja z odpadki v regiji;
- da vse posamezne rešitve, določene s tem dogovorom, skupaj predstavljajo celovito rešitev, ki je lahko realizirana samo, v kolikor bodo v celoti realizirane vse posamezne rešitve v skladu s tem dogovorom.

2.

Stranke poudarjajo, da je pred začetkom implementacije katere koli rešitve ravnanja z odpadki za Gorenjsko, vse predloge rešitev potrebno predstaviti konzorciju CERO ter mu predlagati odločanje o sklepih v zvezi s tem dogovorom predlaganih rešitev.

Stranke se zavezujejo, da bodo vse svoje aktivnosti izvajale tudi v skladu z določili AArhuške konvencije ter v skladu s pozitivno zakonodajo in predpisi tako, da bo spoštovana pravica javnosti do obveščenosti ter sodelovanja pri sprejemu načrtov in programov, v skladu s tem dogovorom. Skupne aktivnosti bodo namenjene doseganju čim višje stopnje konsenza okoliških prebivalcev posameznih lokacij infrastrukturnih objektov. Stranke dogovora se strinjajo, da je dogovorjena tudi boniteta za okoliško prebivalstvo infrastrukturnih objektov in

sicer lahko v višini do 10% dodatno k neto ceni za odlaganje odpadkov in do 10 % dodatka k neto ceni za predelavo odpadkov.

Občini, ki bosta imeli urejeno odlagališče za odlaganje odpadkov (Kovor in Mala Mežakla) bosta lahko k ceni za odlaganje odpadkov zaračunali dodatni strošek bonitete, ki lahko znaša največ 10 % od potrjene neto cene za odlaganje odpadkov. Občina Kranj, ki bo imela center za ravnanje z odpadki (za mehansko biološko obdelavo), bo lahko k priznani neto ceni za obdelavo odpadkov dodala dodatek za boniteto v višini največ do 10 % od priznane cene.

Stranke se zavezujejo, da bodo nemudoma po sklenitvi tega dogovora podale skupni predlog konzorciju CERO, za realizacijo rešitev določenih s tem dogovorom ter skupnim aktivnostim, s katerimi bo zagotovljeno informiranje in sodelovanje okoliškega prebivalstva ter zainteresirane javnosti, pri reševanju vprašanj ravnanja z odpadki na območju Gorenjske.

Mestna občina Kranj se kot predsedujoča konzorcija zavezuje v 30-ih dneh po začetku veljavnosti tega dogovora sklicati sejo Cera z obravnavo s tem dogovorom predlaganih rešitev.

3.

Stranke se strinjajo, da je ravnanje z odpadki za področje Gorenjskega potrebno opredeliti kot:

- ločeno službo zbiranja in prevažanja komunalnih odpadkov za posamezna področja v okviru Gorenjske, pri čemer je obveznost vsake izmed občin, da organizira to službo
- ločeno službo obdelave komunalnih odpadkov pred odlaganjem, ki jo za vse občine članice konzorcija CERO izvaja Mestna občina Kranj
- ločeno službo odlaganja preostankov po obdelavi komunalnih odpadkov, katero za vse občine članice konzorcija CERO izvajata Občina Jesenice in Občina Tržič

Občine podpisnice tega dogovora se zavezujejo vzpostaviti vse potrebno za organizacijo izvajanja vseh služb iz prejšnjega odstavka v okviru samostojnih gospodarskih družb ter skleniti trajne pogodbe s temi samostojnimi gospodarskimi družbami, s katerimi bodo določene medsebojne pravice in obveznosti občin in izvajalcev teh dejavnosti (cena, trajanje, količina in vrsta storitev..) ter sklenitev istovrstnih pogodb predlagati in omogočiti tudi članicam konzorcija CERO.

4.

Stranke dogovora so sporazumne, da je najboljša rešitev vprašanja vzpostavitve ločene službe odlaganja preostankov odpadkov po obdelavi komunalnih odpadkov, da najkasneje do dne 15.07.2009 obstoječi odlagališči Mala Mežakla - Jesenice in Kovor - Tržič s sanacijo obstoječega stanja postaneta odlagališči za Gorenjsko, ob predhodnem doseganju potrebnih normativnih zahtev, vse v skladu s standardi IPPC in da ti odlagališči s strani pristojnega organa v okviru RS Ministrstva za okolje in prostor do navedenega datuma pridobita tudi ustrezni IPPC dovoljenji.

Stranke dogovora so sporazumne, da se z vzpostavitvijo novih dveh regijskih odlagališč z IPPC dovoljenji najkasneje do 15.07.2009, odlagališče Tenetiše takrat zapre in pristopi k zapiranju obstoječih polj v skladu z veljavnimi predpisi.

5.

Po proučitvi lastnosti vseh možnih lokacij za Regijski center MBO (okvirno 200.000 prebivalcev), stranke dogovora kot najboljšo možnost vzpostavitve ločene službe za obdelavo odpadkov pred odlaganjem za področje celotne Gorenjske ugotavljajo, da je to lokacija na območju Mestne občine Kranj. Skupno mnenje in ocena strank, neodvisno od tega dogovora, je, da je lokacija v Mestni občini Kranj, glede na njene že ugotovljene okoljske lastnosti, od vseh predlaganih lokacij strokovno najsprejemljivejša, glede na njeno umestitev v prostor, pa tudi najbolj gospodarna.

6.

Mestna Občina Kranj, Občina Jesenice in Občina Tržič se zavezujejo, da bodo pri odločanju o vsebini vzpostavitve služb ravnanja z odpadki na konzorciju CERO, podprle predloge sklepov v skladu s tem dogovorom, RS Ministrstvo za okolje in prostor pa se zavezuje v Operativni program odstranjevanja odpadkov s ciljem zmanjšanja količin biorazgradljivih odpadkov za obdobje 2009 do 2013 vključiti projekte sanacije in zaprtja odlagališča Tenetiše, sanacije in priprave odlagališč odpadkov Mala Mežakla-Jesenice in odlagališča Kovor-Tržič za obratovanje v skladu s standardi IPPC ter izgradnje Regijskega Centra MBO na lokaciji Mestne občine Kranj, vse za doseglo namena v skladu s tem dogovorom.

7.

Ta dogovor je sestavljen v štirih enakih izvodih od katerih prejme vsak podpisnik po en izvod in prične veljati z dnem podpisa zadnjega od podpisnikov.

Republika Slovenija Ministrstvo za okolje in prostor

.....
Janez Podobnik minister

Mestna občina Kranj

.....
Damijan Perne župan

Občina Jesenice

.....
Tomaž Tom Mencinger župan

Občina Tržič

.....
Borut Sajovic župan